



PÄÄTÖS
25.8.2015

TEM/1230/00.04.01/2015

Kilpailulain uudistamista koskevan työryhmän asettaminen

Asettaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa työryhmän valmistelemaan kilpailulain uudistamista pääministeri Juha Sipilän hallituksen kilpailulakia koskevien linjausten ja eräiden muiden tarkennustarpeiden arvioimiseksi ja tarvittavien muutosehdotusten tekemiseksi.

Hallituksen ohjelmassa Ratkaisujen Suomi – neuvottelutulos strategisesta hallitusohjelmasta todetaan luvun 7 Biotalous ja puhtaat ratkaisut -luvussa, että tavoitteena on suomalaisen ruoan tuotannon saaminen kannattavaksi ja kauppatase nousuun. Yhtenä keinona tavoitteen saavuttamiseksi todetaan, että ”arvioidaan kilpailulainsäädännön muutostarpeet ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin EU:n kilpailulainsäädännön puitteissa.”

Kilpailun ja kansallisen kilpailukyvyn turvaaminen edellyttävät myös sitä, että kilpailulainsäädäntö on muutoinkin ajan tasalla.

Kilpailulakia arvioitaessa tulee huomioida muun muassa Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston (European Competition Network, jäljempänä ECN) antamat suositukset tarkoituksenmukaisista tutkintavaltuuksista ja puuttumiskeinoista tehokkaan kilpailuvalvonnan toteuttamiseksi.¹ Kilpailuviranomaisten ECN-verkosto suosittelee muun muassa mahdollisuutta niin sanottuun jatkettuun tarkastukseen viranomaisen tiloissa. Tarkastusoikeuden tulisi myös olla riippumaton tallennusvälineestä ja tallennusmuodosta. Kilpailuviranomaisilla tulisi myös olla mahdollisuus esittää kysymyksiä muissakin tarkastettavissa tiloissa kuin elinkeinonharjoittajan liiketiloissa.

Työryhmän olisi arvioitava, ottaen huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen yksityiselämän ja kirjeenvaihdon suoja koskeva 8 artikla, tulisiko kilpailulain 35 §:n säännöstä tarkastuspäätöksen valituskelvottomuudesta muuttaa esimerkiksi siten, että tarkastuspäätöksen laillisuuden voisi saattaa itsenäisen muutoksen-

¹ Esim. ECN Recommendation on the [Power to Collect Digital Evidence, including by Forensic Means](#), ECN Recommendation on [Commitment Procedures](#) ja ECN Recommendation on the [Power to Impose Structural Remedies](#).

haun kohteeksi. Kilpailu- ja kuluttajaviraston suorittamien tarkastusten toimivuutta ja tehokkuutta on syytä arvioida myös tarkastusten kohteena olevien elinkeinonharjoittajien oikeusturvan ja mahdollisimman häiriöttömän toiminnan näkökulmasta.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston käytössä olevien puuttumiskeinojen ja seuraamusten tarkoituksenmukaisuutta ja riittävyttä olisi myös arvioitava. Myös seuraamusmaksutason tulisi olla ennustettavissa. Oikeusturvanäkökohdat edellyttävät sakkopäätöksiltä riittävää ennakoitavuutta, yhdenvertaisuutta sekä läpinäkyvyyttä. Tältä osin voitaisiin arvioida tarvetta yksityiskohtaisemmille säännöille seuraamusmaksun laskemiseksi. Myös toimialayhdistysten muodossa tapahtuvasta kilpailua rajoittavasta yhteistyöstä olisi voitava määrätä tehokkaita seuraamusmaksuja. Tältä osin olisi syytä arvioida tarve muuttaa kilpailulain säännöksiä siitä, miten lasketaan seuraamusten enimmäismäärä elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän rikkomuksen osalta. Poikkeuksellisessa tilanteessa myös rakenteelliset korjaustoimenpiteet saattaisivat olla tehokas keino palauttaa toimivat kilpailuolosuhteet markkinoille. Tarvetta sitoumuspäätösten noudattamatta jättämisen sanktiointiin tulisi niin ikään arvioida. Niin ikään tulisi arvioida tarve sanktoida menettelysääntöjen, kuten tietojenantovelvollisuuden, rikkominen. Muita käsiteltäviä seikkoja olisivat esimerkiksi kilpailulain 45 §:ssä säädetyn väliaikaismääräyksen tekemiselle asetetun 60 päivän määräajan riittävyys. Lakia olisi mahdollisesti tarpeen selvittää myös sen suhteen, miten arvioidaan väitettä asianajosuojaa nauttivasta asiakirjasta.

Sakkovapautusjärjestelmää koskevia sääntöjä olisi syytä arvioida ottaen huomioon ECN:n sakoista vapauttamista ja sakkojen alentamista koskeva niin sanottu leniency-malliohjelma. Tässä yhteydessä tulisi käsitellä muun muassa lyhennetyt hakemuksen käyttömahdollisuutta seuraamusmaksusta vapautumista ja seuraamusmaksun alentamista haettaessa.

Työryhmän tulisi arvioida myös tarvetta lainsäädännöllisille muutoksille, jotka mahdollistaisivat liiketoimintakiellon asettamisen kartellitapauksissa. Arviossa tulisi ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon Kilpailu- ja kuluttajaviraston Helsingin yliopiston oikeustieteelliseltä tiedekunnalta tilaamassa niin sanotussa kriminalisointi -selvityksessä (30.4.2014) asiasta esitetyt näkökohdat.

Tarvetta liittyä Pohjoismaisten kilpailuviranomaisten väliseen tietojenvaihtosopimukseen tulisi niin ikään selvittää. Lisäksi on syytä arvioida tietojenvaihtomahdollisuutta Suomessa esimerkiksi esitutkintaviranomaisten, veroviranomaisten ja aluehallintovirastojen kanssa.

Yrityskauppalvontasääntöjen käsittelymääräaikojen osalta olisi syytä arvioida mahdollisuutta muuttaa kilpailulain 26 §:n käsittelymääräaikoja siten, että ne ilmoitettaisiin kalenterikuukausien sijaan työpäivinä.

Samassa yhteydessä kilpailulaista olisi syytä poistaa tarpeettomana sähkömarkkinoiden yrityskauppoja koskeva kilpailulain 25 §:n 2 momentin erityissäännös.

Työryhmän tehtävänä on

- 1) laatia huhtikuun 2016 loppuun mennessä ja Euroopan komissiota tarkoituksenmukaisella tavalla kuultuaan hallitusohjelmakirjauksen mukainen arvio kilpailulainsäädännön muutostarpeista sekä tehdä lausuntopalautteen hankkimisen jälkeen mahdollisia muutostarpeita koskevat ehdotukset.
- 2) selvittää muita kilpailulainsäädännön uudistamistarpeita ECN-verkoston suositusten, EU:n kilpailusääntöjen ja kansallisen sääntelyn yhdenmukaisuuden sekä kotimaista viranomais- ja tuomioistuinkäytäntöä koskevien arviointi- ja uudistusehdotusten pohjalta sekä tehdä muutostarpeita koskevat ehdotukset.

Työryhmä voi tarvittaessa kutsua muitakin asiantuntijoita kuin pysyviä asiantuntijoita osallistumaan työryhmän työhön. Toimeksiannon kohdassa 1) tarkoitettuun työhön tulee kutsua osallistumaan asiantuntijoina maataloustuottajien ja elintarviketeollisuuden toimintaedellytyksiä ja maataloustoiminnan sääntelyä tuntevia henkilöitä. Toimeksiannon kohdassa 2) tarkoitettuun työhön tulee kutsua osallistumaan asiantuntijoina kilpailuoikeutta ja sen soveltamista monipuolisesti tuntevia henkilöitä. Työryhmä voi myös perustaa alatyöryhmiä erilliskysymysten arviointia varten.

Toimikausi Työryhmän toimikausi on 1.9.2015 – 28.2.2017.

Työryhmän kokoonpano

Työryhmän puheenjohtaja

ylivohtaja Pekka Timonen, työ- ja elinkeinoministeriöstä

varapuheenjohtaja pääjohtaja Juhani Jokinen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Työryhmän jäsenet

hallitusneuvos Elise Pekkala, työ- ja elinkeinoministeriö
johtaja Kirsi Leivo, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
asiantuntija Jukka Lehtonen, Elinkeinoelämän keskusliitto
varatoimitusjohtaja Antti Neimala, Suomen Yrittäjät
asianajaja Ilkka Aalto-Setälä, Asianajajaliitto

Tehtävän 1) osalta pysyvinä asiantuntijoina toimivat

lainsäädäntöneuvos Aku-Petteri Korhonen, Maa- ja metsätalousministeriö

lakimies Marica Twerin, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK
Johtaja Heli Tammivuori, Elintarviketeollisuusliitto
lakimies Janne Koivisto, Päivittäistavarakauppa Ry ja Kaupan Liitto

Tehtävän 2) osalta pysyvinä asiantuntijoina toimivat

markkinaoikeustuomari Maarit Lindroos, markkinaoikeus
hallintoneuvos Eija Siitari, korkein hallinto-oikeus

Työryhmää täydennetään myöhemmin oikeusministeriön edustajalla.

Työryhmän sihteeristö

Työryhmän pääsihteerinä toimii neuvotteleva virkamies Virve Haapajärvi työ- ja elinkeinoministeriöstä ja sihteerinä erikoistutkija Martina Castrén Kilpailu- ja kuluttajavirastosta.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän jäsenille ja sihteereille ei makseta kokouspalkkiota eikä kulukorvauksia. Kuultavaksi mahdollisesti kutsuttavien asiantuntijoiden matkakulut voidaan korvata valtion matkustussäännön mukaisesti.

Oikeus- ja työministeri



Jari Lindström

Kansliapäällikkö



Erkki Virtanen

JAKELU
TIEDOKSI

työryhmän jäsenet ja pysyvät asiantuntijat
ministerin esikunta
TEM kirjaamo